

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PEDRO CRUZ VILLALÓN
3 päivänä huhtikuuta 2014¹

Asia C-3/13

**Baltic Agro AS
vastaan**

Maksu- ja Tolliameti Ida maksu- ja tollikeskus

(Ennakkoratkaisupyyntö – Tartu Ringkonnakohus (Viro))

Yhteinen kauppapolitiikka — Polkumyynti — Lopullinen polkumyyntitulli Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa — Asetus (EY) N:o 2022/95 — Toimenpiteiden voimassaolon päättymistä koskeva tarkastelu — Asetus (EY) N:o 661/2008 — Hintasitoumukset — Päätös 2008/577/EY — Polkumyyntitullista vapauttamista koskevat edellytykset — Ensimmäinen riippumaton asiakas — Maahantuojaja, joka on hankkinut ammoniumnitraattilannoitetta venäläiseltä viejältä kolmannen yhtiön välityksellä — Unionin tullikoodeksi — Asetus (ETY) N:o 2913/92 — Tulli-ilmoitus — Ilmoituksen mitätöinti tavaranhaltijan pyynnöstä tavaroiden luovutuksen jälkeen — 66 artikla

1. Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu ensisijaisesti useita ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka liittyvät polkumyyntitullin käyttöönotosta Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa annetun unionin säännösten ja unionin tullilainsäädännön, jossa säädetään tavaranhaltijan pyynnöstä tehtävään tulli-ilmoitusten mitätöintiin liittyvistä unionin tullilainsäädännön yksityiskohtaisista säännöistä, tulkintaan sekä yksi ennakkoratkaisukysymys, joka koskee mainitun tullilainsäädännön säännösten pätevyyden arviointia.

2. Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin maahantuojaja ja tämän sijoittautumisjäsenvaltion tulliviranomainen, ja ne perustuvat siihen, että viimeksi mainittu kieltäytyi myöntämästä maahantuojalle polkumyyntitullista vapautusta, josta säädetään lainsäädännössä, jota sovelletaan tavaroihin, jotka ostetaan Euroopan komission hyväksymät hintasitoumukset antaneelta venäläiseltä vientiä harjoittavalta tuottajalta.

3. Koska tätä kieltäytymistä on käsiteltävässä asiassa perusteltu sillä seikalla, että pääasiassa kyseessä olevat maahantuonnit, jotka toteutettiin toisen yrityksen välityksellä, eivät täyttäneet mainitussa lainsäädännössä säädettyjä vapautuksen myöntämisen muodollisia edellytyksiä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo unionin tuomioistuimelta, miten polkumyyntilainsäädännön säännöksiä, joissa kyseiset muodolliset edellytykset asetetaan, on tulkittava, mikä on niiden ulottuvuus ja ovatko tullilainsäädännön säännökset, jotka ovat esteenä sille, että mainitun maahantuojan on mahdollista saada kyseiseen maahantuontiin liittyvät tulli-ilmoitukset mitätöidyksi ja täten hyötyä kyseisestä vapautuksesta, yhdenvertaisuusperiaatteen valossa päteviä.

¹ — Alkuperäinen kieli: ranska.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

1. Asiaa koskeva polkumyyntilainsäädäntö

4. Euroopan unionin neuvosto otti 16.8.1995 antamallaan asetuksella (EY) N:o 2022/95² käyttöön lopullisen polkumyynnitullin Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa. Alkuperäistä polkumyynnitullia on myöhemmin muutettu ja sen voimassaoloa on jatkettu useaan otteeseen muun muassa sekä yhteisön tuotannon edustajien että asianomaisten vientiä harjoittavien tuottajien toimenpiteiden voimassaolon päättymistä koskevasta tarkastelusta tai välivaiheen tarkastelusta tekemien pyyntöjen johdosta.

5. Tässä yhteydessä annetut eri asetukset eivät kuitenkaan ole suoraan merkityksellisiä pääasiassa kyseessä olevan riidan ratkaisemiseksi. Kyse on pääasiallisesti neuvoston asetuksesta (EY) N:o 661/2008.³

6. Asetuksen N:o 661/2008 1 ja 2 artiklassa asetetaan erisuuruisia lopullisia polkumyynnitulleja yhtäältä Eurochemin ja siihen yhteydessä olevien yhtiöiden tuottamille ammoniumnitraatille ja tietyille lannoitteille ja muille ammoniumnitraattia sisältäville tuotteille ja toisaalta kaikille muille venäläisille vientiyhtiöille.

7. Asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Vapaaseen liikkeeseen luovutettavaksi ilmoitetut tuontituotteet, joita koskevan kauppalaskun ovat laatineet komission hyväksymän sitoumuksen antaneet, päätöksessä 2008/577/EY ja sen muutossäädöksissä luetellut yritykset, vapautetaan 2 artiklalla käyttöön otetuista polkumyynnitulleista seuraavin ehdoin:

- nämä yritykset ovat valmistaneet asianomaiset tuontituotteet, lähettäneet ne ensimmäiselle riippumattomalle asiakkaalle yhteisössä ja laskuttaneet tätä niistä suoraan, ja
- tuonnin mukana on sitoumuslasku, joka on ainakin tämän asetuksen liitteessä tarkoitettut tiedot ja siinä määrätyn ilmoituksen sisältävä kauppalasku, ja
- tullille tulliselvitystä varten esitettävät tavarat vastaavat tarkoin sitoumuslaskussa olevaa kuvausta.”

8. Asetuksen 661/2008 3 artiklassa mainitulla komission päätöksellä 2008/577/EY⁴ komissio hyväksyi venäläisten ammoniumnitraatin vientiä harjoittavien tuottajien ”JSC Acron, Veliky Novgorod, Venäjä, ja JSC Dorogobuzh, Dorogobuzh, Venäjä, jotka kuuluvat ryhmittymään nimeltä ’Acron’ Holding Company”, tarjoamat hintasitoumukset polkumyynniltä muista kuin Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioista tapahtuvalta tuonnilta suojautumisesta 22.12.1995 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 384/96⁵ 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

2 — Lopullisen polkumyynnitullin käyttöön ottamisesta Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa annettu asetus (EYVL L 198, s. 1).

3 — Lopullisen polkumyynnitullin käyttöönotosta Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa asetuksen (EY) N:o 384/96 11 artiklan 2 kohdan mukaisen toimenpiteiden voimassaolon päättymistä koskevan tarkastelun ja 11 artiklan 3 kohdan mukaisen osittaisen välivaiheen tarkastelun jälkeen 8.7.2008 annettu asetus (EUVL L 185, s. 1, oikaisu EUVL 2009, L 339, s. 59).

4 — Venäjältä ja Ukrainasta peräisin olevan ammoniumnitraatin tuontia koskevan polkumyynnin vastaisen menettelyn yhteydessä tarjottujen sitoumusten hyväksymisestä 4.7.2008 tehty päätös (EUVL L 185, s. 43, oikaisu EUVL 2009, L 339, s. 59).

5 — EYVL 1996, L 56, s. 1.

2. Tullikoodeksi

9. Pääasiassa nousee esille myös tulkintaa ja pätevyyttä koskevia kysymyksiä, jotka liittyvät yhteisön tullikoodexista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92⁶ säännöksiin, eli käsiteltävässä asiassa sen 66 artiklaan, jossa säädetään edellytyksistä tulli-ilmoituksen mitätöimiselle tavaranhaltijan pyynnöstä, ja sen 220 artiklan 2 kohtaan, jossa määritetään edellytykset vapautukselle tuontitullien kantamisesta jälkitullauksin tulliviranomaisten erehdyksen johdosta, sekä tietyistä asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93,⁷ sellaisena kuin se on muutettuna komission 16.4.2009 antamalla asetuksella (EY) N:o 312/2009,⁸ 251 artiklaan, jossa määritetään tulli-ilmoituksen mitätöintiedellytykset tavaroiden luovutuksen jälkeen tullikoodexin 66 artiklan 2 kohdasta poiketen.

10. Näiden säännösten sisältöön viitataan tarvittaessa jäljempänä asiaa käsiteltäessä.

II Pääasian tosiseikat

11. Pääasian taustalla on Maksu- ja Tolliameti Ida maksu- ja tollikeskus (vero- ja tullihallinnon itäinen vero- ja tullikeskus)⁹ päätös, jossa Baltic Agro AS:ää (jäljempänä Baltic Agro) vaaditaan jälkitarkastuksen johdosta maksamaan polkumyöntitulli ja arvonnisävero sen Venäjältä peräisin olevien ammoniumnitraattilannoitteiden tuonnista.

12. Kyseessä olevat Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnista kannettavat polkumyöntitullit, jotka asetettiin alun perin useaan otteeseen muutetulla asetuksella N:o 2022/95, asetettiin asetuksessa N:o 661/2008.

13. Käsiteltävässä asiassa Baltic Agro osti lokakuun 2009 ja tammikuun 2010 välisenä aikana useita tonneja ammoniumnitraattilannoitteita Venäjälle sijoittautuneelta JSC Acron -yhtiöltä virolaisen Magnet Group OÜ¹⁰ -yhtiön välityksellä. Tätä tarkoitusta varten yhtäältä Magnet Groupin ja JSC Acronin ja toisaalta Magnet Groupin ja Baltic Agron välillä tehtiin lukuisia ostosopimuksia.

14. Tammi- ja helmikuussa 2010 kaksi tulliasioitsijaa teki viisi näihin tuonteihin liittyvää tulli-ilmoitusta, joissa Baltic Agro oli nimetty tuotujen tavaroiden vastaanottajaksi ja joista kahdessa lähettäjäksi oli merkitty JSC Acron ja kolmessa muussa latvialainen kuljetusyhtiö OOO Ventoil.

15. Mainitut tulliasioitsijat pyysivät 1.3.2010 ja 23.4.2010 MTA:lta, että mainitut ilmoitukset mitätöitäisiin siltä osin kuin tavaroiden vastaanottajaksi niihin oli merkitty Baltic Agro Magnet Groupin sijaan.

16. MTA suoritti 3.3.2010 näitä viittä tulli-ilmoitusta koskevan jälkitarkastuksen, jonka tarkoituksena oli selvittää tuotujen tavaroiden tullausarvon sekä maahantuonnin yhteydessä kannettuja maksuja koskevan laskelman ja maksusuorituksen oikeellisuus.

17. Tehdyn jälkitarkastuksen nojalla MTA teki 31.5.2010 kaksi päätöstä, joissa Baltic Agro määrättiin maksamaan tuontitavaroihin liittyvät tuontitullit ja arvonnisäveron, sillä se katsoi, etteivät asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut edellytykset tulleista vapauttamiselle olleet täyttyneet.

6 — (EYVL L 302, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1791/2006 (EUVL L 363, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi).

7 — EYVL L 253, s. 1; jäljempänä soveltamisasetus.

8 — EUVL L 98, s. 3.

9 — Jäljempänä MTA.

10 — Jäljempänä Magnet Group.

18. Baltic Agro nosti kanteen näistä päätöksistä 31.5.2010 Tartu Halduskohusissa (Tarton hallintotuomioistuin, Viro) ja vetosi siihen, ettei sillä, että se oli käyttänyt kyseisissä tuonneissa välittäjäyhtiötä, ollut merkitystä verotuksen kannalta.

19. Baltic Agron kanne hylättiin 25.4.2011 annetulla tuomiolla. Tartu Halduskohus katsoi, ettei Baltic Agroon voitu soveltaa vapautusta, koska se ei ollut hankkinut tuontitavaroita suoraan valmistajalta.

20. Baltic Agro teki 25.5.2011 valituksen Tartu Ringkonnakohusiin (Tarton hallinnollinen muutoksenhakutuomioistuin, Viro) ja vaati Tartu Halduskohusin tuomion kumoamista, sen vaatimuksen hyväksymistä ja että unionin tuomioistuimelle esitetään ennakkoratkaisupyyntö asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan 1 kohdan tulkinnasta.

III Ennakkoratkaisukysymykset ja menettely unionin tuomioistuimessa

21. Tartu Ringkonnakohus on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko – – asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tuojan ja ensimmäisen riippumattoman asiakkaan yhteisössä on aina oltava sama henkilö?
- 2) Onko – – asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan 1 kohtaa yhdessä – – päätöksen 2008/577 – – kanssa tulkittava siten, että vapautus polkumyyntitullista koskee vain sellaista ensimmäistä riippumatonta asiakasta yhteisössä, joka ei ole jälleenmyynyt ilmoituksen kohteena olevaa tavaraa ennen ilmoituksen tekemistä?
- 3) Onko – – tullikoodexin 66 artiklaa yhdessä [soveltamisasetuksen] 251 artiklan ja muiden tulli-ilmoituksen myöhempää muuttamista koskevien menettelysääntöjen kanssa tulkittava siten, että kun maahantuonnin yhteydessä tavaralle on merkitty ilmoitukseen väärä vastaanottaja, on oltava mahdollista, että ilmoitus mitätöidään pyynnöstä myös tavarantoimittajan luovutuksen jälkeen ja vastaanottajaa koskeva merkintä korjataan, kun siinä tapauksessa, että ilmoitukseen olisi merkitty oikea vastaanottaja, olisi pitänyt soveltaa – – asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä vapautusta tullista, vai onko – – tullikoodexin 220 artiklan 2 kohdan b alakohtaa tulkittava näissä olosuhteissa siten, ettei tulliviranomaisilla ole oikeutta suorittaa jälkikäteen tapahtuvaa tileihin kirjaamista?
- 4) Jos kolmannen kysymyksen molempiin vaihtoehtoihin vastataan kieltävästi, onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 artiklan ja [SEUT] 28 artiklan 1 kohdan ja [SEUT] 31 artiklan säännösten mukaisena pidettävä sitä, että – – tullikoodexin 66 artiklassa yhdessä – – [soveltamisasetuksen] 251 artiklan ja muiden tulli-ilmoitusten myöhempää muuttamista koskevien menettelysääntöjen kanssa ei sallita, että ilmoitus mitätöidään pyynnöstä tavaroiden luovutuksen jälkeen ja vastaanottajaa koskeva merkintä oikaistaan, kun siinä tapauksessa, että ilmoitukseen olisi merkitty oikea vastaanottaja, olisi pitänyt soveltaa – – asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä vapautusta tullista?”

22. Kirjallisia huomautuksia esittivät Viron hallitus, Euroopan unionin neuvosto ja komissio. Koska unionin tuomioistuin katsoi saaneensa riittävät tiedot, se päätti työjärjestyksensä 76 artiklan 2 kohdan perusteella jättää suullisen käsittelyn pitämättä.

IV Ensimmäisen ja toisen ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

A Alustavat huomautukset

23. Kahdella ensimmäisellä kysymyksellään, jotka on syytä käsitellä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele unionin tuomioistuimelta lähinnä sitä, mikä on Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuontiin sovellettavaa polkumyöntitullia koskevan vapautuksen, joka perustuu asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan ja päätöksen 2008/577 1 artiklan soveltamiseen, henkilöllinen soveltamisala.

24. Asetuksen N:o 661/2008 3 artiklassa säädetään vapauttamisesta polkumyöntitulleista, jotka mainitussa asetuksessa asetetaan Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonneille, joista laskut lähettävät yhtiöt, joiden antamat sitoumukset komissio on hyväksynyt ja jotka on mainittu komission päätöksessä 2008/577. Tässä tapauksessa mainitun päätöksen 1 artiklassa mainitaan ”JSC Acron, Veliky Novgorod, Venäjä, ja JSC Dorogobuzh, Dorogobuzh, Venäjä, jotka kuuluvat ryhmittymään nimeltä ’Acron’ Holding Company”.

25. Tämän vapautuksen myöntämiselle asetetaan kuitenkin muun muassa asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettu edellytys, että nämä yritykset ovat valmistaneet asianomaiset tuontituotteet, lähettäneet ne ensimmäiselle riippumattomalle asiakkaalle yhteisössä ja laskuttaneet tätä niistä suoraan. Asetuksen N:o 661/2008 liitteessä olevassa 8 kohdassa säädetään lisäksi, että yhteisöön tuotujen tavaroiden, joiden osalta on annettu sitoumus, mukana annettavassa kauppalaskussa on mainittava ”yhteisössä tuojana toimivan yrityksen nimi”.

26. On kuitenkin kiistatonta, että pääasiassa Baltic Agro toteutti ammoniumnitraattilannoitteiden tuonnit virolaisen Magnet Group -yrityksen välityksellä, että sitoumuskauppalaskut laadittiin Magnet Groupin nimissä ja että Baltic Agro teki tuontien tullilmoitukset. On myös kiistatonta, että MTA kieltäytyi myöntämästä Baltic Agrolle vapautusta polkumyöntitulleista nimenomaan siitä syystä, että Baltic Agro ei ostanut tuotua ammoniumnitraattilannoitetta suoraan JSC Acronilta.

27. Tästä syystä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy unionin tuomioistuimelta tarkemmin yhtäältä sitä, täytyykö maahantuoja ja ensimmäisen riippumattoman asiakkaan välttämättä olla sama henkilö, ja toisaalta sitä, sovelletaanko vapautusta ainoastaan sellaiseen ensimmäiseen riippumattomaan asiakkaaseen, joka ei ole jälleenmyynyt tavaraa ennen sitä koskevan tullilmoituksen tekemistä.

B Asianomaisten huomautukset

28. Viron hallitus ja komissio, jotka ainoina vastasivat näihin kysymyksiin,¹¹ olivat eri perustein yhtä mieltä siitä, että asetuksen N:o 661/2008 3 artiklassa tarkoitettua vapautusta polkumyöntitulleista voidaan soveltaa ainoastaan henkilöön, joka on samalla maahantuoja ja ensimmäinen riippumaton asiakas yhteisössä ja joka ei ole jälleenmyynyt tavaraa ennen sitä koskevan tullilmoituksen tekemistä.

29. Pääasiassa Baltic Agro ja Magnet Group eivät kumpikaan voisi saada vapautusta. Baltic Agro, joka on kylläkin maahantuoja, ei ole ensimmäinen riippumaton asiakas yhteisössä, koska se osti tavarat Magnet Groupilta. Magnet Group on ensimmäinen riippumaton asiakas yhteisössä, mutta se myi tavarat ennen kuin ne oli tuotu yhteisön tullialueelle edelleen Baltic Agrolle, joka otti vastatakseen tullilmoituksiin liittyvistä muodollisuuksista.

11 — Neuvosto rajoittui kirjelmässään vastaamaan vain kolmanteen ja neljänteen kysymykseen.

30. Baltic Agro katsoo päinvastaisesti lähinnä, ettei asetuksessa N:o 661/2008 täsmennetä lainkaan, että maahantuojan ja ensimmäisen riippumattoman asiakkaan on oltava sama henkilö ja että vapautuksen saamiseksi ensimmäisen riippumattoman asiakkaan on ehdottomasti tehtävä tulli-ilmoitus omissa nimissään. Ei ole mitään syytä kieltäytyä myöntämästä tätä vapautusta silloin, kun tavaroiden alkuperästä, sisällöstä, määrästä ja arvosta, ostajan henkilöllisyydestä sekä siitä, onko vientiä harjoittava tuottaja noudattanut sitoumuksiaan, ei ole mitään epäilystä.

C Arviointi

31. Asetuksen N:o 661/2008 159 perustelukappaleen mukaan asetuksen 3 artiklassa tarkoitetut edellytykset, joista yhdessä täsmennetään, että vientiyhtiöiden on täytynyt valmistaa tuontituotteet, lähettää ne ensimmäiselle riippumattomalle asiakkaalle yhteisössä ja laskuttaa tätä niistä suoraan, oikeutetaan tarpeella siitä, että ”komissio ja tulliviranomaiset voisivat valvoa yritysten antamien sitoumusten noudattamista vieläkin tehokkaammin [kun] vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskev[a] pyynt[ö esitetään] asianomaiselle tulliviranomaiselle”. Päätöksen 2008/577 21 perustelukappaleessa toistetaan pääasiallisesti sama perustelu.

32. Komissio totesi kirjallisissa huomautuksissaan lisäksi, että suoraan myyntiin liittyvien säännösten tarkoituksena on pääasiassa mahdollistaa, että komissio voi valvoa läpinäkyvästi sitä tuonnin vähimmäishintaa, jota vientiä harjoittavat tuottajat ovat sitoutuneet noudattamaan, koska kaikki tavaran myöhempi jälleenmyynti voi aiheuttaa lisäkuluja, jotka vaikuttavat mainittuun hintaan.

33. Asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädettyjä täsmällisiä vaatimuksia pidetään siten perusteltuina pääasiallisesti niiden näkökulmien johdosta, jotka liittyvät komission ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten harjoittamaan valvontaan siitä, että vientiä harjoittavat tuottajat noudattavat tekemiään sitoumuksia, joiden perusteella ne vapautetaan ammoniumnitraattia koskevasta polkumyynnitullista.

34. Tässä yhteydessä voidaan huomauttaa, että nämä vaatimukset eivät sisältyneet aikaisemmin voimassa olevaan järjestelyyn, joka otettiin Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuontiin sovellettavia polkumyynnitulleja koskevassa lainsäädännössä käyttöön neuvoston asetuksella (EY) N:o 993/2004.¹² Viimeksi mainitulla asetuksella, joka annettiin mainitun lainsäädännön mukauttamiseksi sen johdosta, että kymmenen uutta jäsenvaltiota liittyi Euroopan unioniin 1.5.2004, neuvoston asetukseen (EY) N:o 658/2002¹³ lisättiin 1 a artikla, johon sisältyi vaatimuksia, jotka olivat asetuksen N:o 661/2008¹⁴ 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettua vaatimusta muistuttavia, mutta eivät samanlaisia vaatimuksia. Viimeksi mainittua vaatimusta ei myöskään mainittu asetuksissa, joilla hyväksyttiin sitoumukset, joita edellytettiin asetuksessa N:o 993/2004 säädetyn vapautuksen saamiseksi.¹⁵

12 — Lopullisen polkumyynnitullin käyttöön otosta Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa annetun asetuksen (EY) N:o 658/2002 ja lopullisen polkumyynnitullin käyttöön otosta ja väliaikaisen tullin lopullisesta kantamisesta Puolasta ja Ukrainasta peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa sekä polkumyynnin vastaisen menettelyn päättämisestä Liettua peräisin olevan tuonnin osalta annetun asetuksen (EY) N:o 132/2001 muuttamisesta 17.5.2004 annettu asetus (EUVL L 182, s. 28).

13 — Lopullisen polkumyynnitullin käyttöön otosta Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa 15.4.2002 annettu asetus (EYVL L 102, s. 1).

14 — Kuten muun muassa asetuksen N:o 993/2004 9, 10 ja 17 perustelukappaleissa esitetystä selityksestä ilmenee, asetuksen tavoitteena oli ottaa käyttöön erityinen järjestely vapautuksen muodossa ainoastaan ammoniumnitraatin tuontiin näihin kymmeneen uuteen jäsenvaltioon, jotta Venäjältä peräisin olevaa ammoniumnitraattia koskevan polkumyynnitullin, josta tuolloin säädettiin asetuksessa N:o 658/2002, soveltaminen ei johtaisi näissä maissa äkilliseen hinnannousuun, ei tekisi ammoniumnitraattia kohtuuttoman kalliiksi loppukäyttäjille eikä häiritsisi perinteisen vaihdannan virtaamista.

15 — Venäjän federaatiosta ja Ukrainasta peräisin olevan ammoniumnitraatin tuontia koskevan polkumyynnin vastaisen menettelyn yhteydessä tarjottujen sitoumusten hyväksymisestä sekä Venäjän federaatiosta tai Ukrainasta peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnin kirjaamisvelvoitteesta 18.5.2004 annettu komission asetus (EY) N:o 1001/2004 (EUVL L 183, s. 13) ja Venäjän federaatiosta ja Ukrainasta peräisin olevan ammoniumnitraatin tuontia koskevan polkumyynnin vastaisen menettelyn yhteydessä tarjottujen sitoumusten hyväksymisestä sekä Venäjän federaatiosta tai Ukrainasta peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnin kirjaamisvelvoitteen jatkamisesta 19.11.2004 annettu komission asetus (EY) N:o 1996/2004 (EUVL L 344, s. 24).

35. Asetuksessa N:o 661/2008 ja päätöksessä 2008/577 ei kuitenkaan anneta tarkempia tietoja niistä nimenomaisista perusteista, jotka olivat ratkaisevia tämän uuden vaatimuksen käyttöön ottamiseksi.

36. On kuitenkin todettava, ettei asetuksen N:o 661/2008 eikä päätöksen 2008/577 perusteella voida ratkaista, onko maahantuojan ja ensimmäisen riippumattoman asiakkaan välttämättä oltava sama henkilö, tai ymmärtää perusteita sille, miksi näin pitäisi välttämättä olla.

37. Asetuksen N:o 661/2008 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luettelmakohdassa tarkoitetuissa vaatimuksissa, joissa on noudatettu samaa logiikkaa kuin sitoumuksissa ja niistä seuraavissa valvontaa koskevista vaatimuksista, asetetaan kuitenkin hyvin selvästi polkumyöntitullia koskevan vapautuksen edellytykseksi muun muassa se, että vientiä harjoittavat tuottajat ovat laskuttaneet tuontituotteista suoraan ensimmäistä riippumatonta asiakasta yhteisössä ja lähettäneet tuotteet tälle suoraan.

38. Ennakkoratkaisupyyntöstä käy kuitenkin selvästi ilmi, että Baltic Agron ei voida katsoa täyttävän kumpaakaan näistä edellytyksistä.

39. Ei myöskään ole osoitettu eikä väitetty, että nämä vaatimukset olisivat selvästi soveltumattomia tai jopa suhteettomia niillä tavoitellun valvontaan liittyvän päämäärän saavuttamiseksi.

40. Näin ollen ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa ensimmäiseen ja toiseen ennakkoratkaisukysymyksen siten, että asetuksen N:o 661/2008 3 artiklaa on tulkittava siten, että polkumyöntitullia koskevaa vapautusta, josta kyseisessä artiklassa säädetään päätöksessä 2008/577 mainittujen vientiä harjoittavien tuottajien hyväksi, sovelletaan ainoastaan tavaroihin, joista edellä mainitut tuottajat ovat laskuttaneet suoraan ensimmäistä riippumatonta asiakasta yhteisössä ja jotka ne ovat lähettäneet suoraan tällaiselle asiakkaalle, joka ei ole jälleenmyynyt tavaroita ennen niitä koskevien tulli-ilmoitusten tekemistä.

V Kolmannen ja neljännen ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

A Alustavat huomautukset

41. Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle kaksiosaisen tulkintakysymyksen, joka koskee useita tullikoodeksin ja soveltamisasetuksen säännöksiä. Se kysyy aluksi, voivatko kansalliset tulliviranomaiset tullikoodeksin 66 artiklan ja soveltamisasetuksen 251 artiklan nojalla pyynnöstä mitätöidä tulli-ilmoituksen tavarantoiminnan jälkeen, kun mainittu pyyntö liittyy tavaroiden vastaanottajan merkintää koskevaan virheeseen ja kun mainitut tavarat olisi vapautettu polkumyöntitullista, jos tätä virhettä ei olisi tehty. Kansallinen tuomioistuin kysyy tämän jälkeen vaihtoehtoisesti, onko tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohtaa tulkittava pääasian kaltaisessa tilanteessa siten, että se on esteenä sille, että mainitut viranomaiset suorittavat jälkikäteen mainitun tullin tileihin kirjaamisen.

42. Neljännellä kysymyksellään, joka riippuu vastauksesta kolmanteen, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen tullikoodeksin 66 artiklan ja soveltamisasetuksen 251 artiklan säännösten pätevyyden arvioinnista. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee tarkemmin, onko se, että näiden säännösten soveltaminen johtaa siihen, ettei virheellisen tulli-ilmoituksen mitätöiminen pyynnöstä ole mahdollista, ja ettei asetuksen N:o 661/2008 3 artiklassa säädettyä vapautusta polkumyöntitullista tämän johdosta ole mahdollista saada, yhteensopivaa Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 20 artiklan ja SEUT 28 artiklan 1 kohdan ja SEUT 31 artiklan kanssa.

B Asianosaisten huomautukset

43. Viron hallitus katsoo, että kolmas ja neljäs kysymys on jätettävä tutkimatta, koska ne perustuvat virheelliseen oletukseen, jonka mukaan tullilmoituksessa oli tavaroiden vastaanottajaa koskeva virhe. Koska Baltic Agro huolehti tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevista tullimuodollisuuksista, Magnet Groupia ei voitu merkitä kyseisten tavaroiden vastaanottajaksi tullilmoitukseen. Näin ollen pääasiassa kyseessä olevassa riidassa ei ole käsillä mikään tullikoodeksin 66 artiklassa, soveltamisasetuksen 251 artiklassa tai tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdassa mainituista tilanteista. Tullikoodeksi ja soveltamisasetus eivät missään tapauksessa ole ristiriidassa perusoikeuskirjan 20 artiklan, SEUT 28 artiklan 1 kohdan tai SEUT 31 artiklan kanssa.

44. Neuvosto, joka rajoittui vastaamaan neljänteen kysymykseen, katsoo, että perusoikeuskirjan 20 artiklassa taattua yhdenvertaisuusperiaatetta ei voida soveltaa tilanteeseen, jossa tullilmoitus on täytetty virheellisesti.

45. Komissio katsoo lähinnä, että tullikoodeksin 66 artiklan, soveltamisasetuksen 251 artiklan tai tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan soveltamisedellytykset eivät täyty. Myöskään yhdenvertaisuusperiaatetta ei voida soveltaa pääasian kaltaisessa tilanteessa.

C Arviointi

46. Ensinnäkin on muistettava, että tullikoodeksin 66 artiklan 1 kohdassa säädetään tullilmoituksen tekijän mahdollisuudesta saada toimivaltaiset tulliviranomaiset mitätöimään tullilmoitus, jonka se on tehnyt ja jonka mainitut viranomaiset ovat hyväksyneet vastaanotetuksi, mikäli tullilmoituksen tekijä näyttää toteen, että ilmoituksessa tarkoitettu tullimenettely on ilmoitettu tavaralle erheellisesti, poikkeuksena siis periaatteesta, jonka mukaan ilmoitusta ei voida peruuttaa.¹⁶ Tullikoodeksin 66 artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin, että tullilmoitus voidaan mitätöidä tavaroiden luovutuksen jälkeen ainoastaan soveltamisasetuksen 251 artiklassa määritellyissä tilanteissa.

47. Kuten komissio on todennut, tullikoodeksin 66 artiklaa ei voida soveltaa pääasian tilanteeseen, koska asiassa ei ole lainkaan väitetty, että tavarat olisi virheen johdosta ilmoitettu tullilmoituksessa täsmennettyyn tuontijärjestelyyn, eli vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevaan järjestelyyn, vaan on yksinomaan väitetty, että mainitussa ilmoituksessa mainittiin tavaroiden vastaanottajaksi erehdyksessä Baltic Agro Magnet Groupin sijaan.

48. Kuten Viron hallitus on huomauttanut, myöskään tullikoodeksin 78 artiklan, jonka nojalla kansalliset tulliviranomaiset voivat oikaista virheellisen tullilmoituksen, soveltamisedellytykset eivät täyty, koska pääasian olosuhteissa tavaroiden vastaanottajaa koskeva merkintä ei ollut virheellinen.

49. Toiseksi on muistettava, että tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdassa määritetään edellytykset, joilla velan maksamisesta vastuussa oleva vapautetaan tuontitullien perimisestä jälkitullauksin tulliviranomaisten tekemän virheen johdosta.¹⁷

50. Kuten komissio on huomauttanut, missään vaiheessa ei kuitenkaan ole väitetty, että kansalliset tulliviranomaiset tekivät virheen pääasiassa, vaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymys perustuu päinvastoin yksinomaan siihen, että tullilmoitukseen oli merkitty väärä vastaanottaja. Tulli-ilmoituksen tekijän velvollisuutena on kuitenkin antaa oikeat tiedot.¹⁸

16 — Ks. tuomio DP grup (C-138/10, EU:C:2011:587, 41 ja 42 kohta).

17 — Ks. mm. tuomio Beemsterboer Coldstore Services (C-293/04, EU:C:2006:162).

18 — Ks. tuomio DP grup (EU:C:2011:587, 39 ja 40 kohta).

51. Näistä huomautuksista käy ilmi, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kolmas kysymys liittyy sellaisiin unionin oikeuden säännöksiin, joita ei selvästikään voida soveltaa pääasiaan, kun otetaan huomioon kyseisen tuomioistuimen esittämät täsmennykset tapauksen tosiseikoista. Näin ollen katson, että kolmas kysymys on vailla kohdetta eikä siihen ole tarpeen vastata.

52. Kolmanneksi ei voida katsoa, että perusoikeuskirjan 20 artiklassa taattu yhdenvertaisuus lain edessä voisi johtaa unionin tullilainsäädännön pätemättömyyden toteamiseen siitä syystä, että kyseisen lainsäädännön nojalla Baltic Agro ei voi saada tulli-ilmoitusta mitätöidyksi eikä täten hyötyä asetuksen N:o 661/2008 3 artiklassa säädetyistä polkumyyntitullin vapautuksesta.

53. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tässä yhteydessä täsmentänyt lähinnä, että olisi verrattava tuojayrityksen, joka oli tulli-ilmoituksessaan maininnut tavaroiden vastaanottajaksi ensimmäisen riippumattoman asiakkaan unionissa, tilannetta tuojayrityksen, joka oli tulli-ilmoituksessaan maininnut tavaroiden vastaanottajaksi välittäjää käyttäneen maahantuoja, tilanteeseen. Epäyhdenvertainen kohtelu seuraa siitä, että ensimmäiseen tilanteeseen voidaan soveltaa vapautusta polkumyyntitullista kun jälkimmäiseen taas ei.

54. Tässä yhteydessä on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaate, joka on unionin oikeuden yleinen oikeusperiaate ja joka on nykyään vahvistettu perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklassa,¹⁹ on esteenä sille, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia kohdellaan eri tavalla tai että erilaisia tapauksia kohdellaan samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella.

55. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ehdottamaa vertailua ei kuitenkaan voida hyväksyä. Ei nimittäin voida katsoa, että maahantuoja, joka ei ole noudattanut asetuksen N:o 661/2008 3 artiklassa säädettyjä muodollisia vaatimuksia, on samassa tilanteessa kuin maahantuoja, joka on noudattanut niitä. Perusoikeuskirjan 20 artikla voi tosin olla mahdollisesti esteenä mainituille vaatimuksille, jos todettaisiin, että ne ovat kohtuuttomia, mielivaltaisia tai selvästi suhteettomia siinä lainsäädännössä asetettuihin tavoitteisiin nähden, jossa niistä säädetään. Asiakirja-aineistosta ei kuitenkaan käy ilmi, että tällainen väite olisi esitetty pääasiassa, eikä kyseisen säännöksen tarkastelun perusteella voida todeta, että näin voisi olla.

56. Ei myöskään voida katsoa, että ammoniumnitraatin tuonnista kannettavan polkumyyntitullin perimisellä Baltic Agrolta loukataan yhteistä tullitariffia koskevaa oikeutta ja näin ollen rikotaan SEUT 28 artiklan 1 kohtaa ja SEUT 31 artiklaa. Kuten edellä esitetyistä päättelyistä käy ilmi, mainitun tullin kantaminen on viime kädessä enemmänkin seurausta siitä, ettei asetuksen N:o 661/2008 3 artiklassa säädettyjä vaatimuksia ole noudatettu, kuin unionin tullisääntöjen soveltamisesta. Vaikka Baltic Agro olisikin voinut saada tulli-ilmoituksensa mitätöidyksi ja oikaista siinä mainittua vastaanottajamerkintää mainitsemalla Magnet Groupin, se ei kuitenkaan olisi täyttänyt mainittuja vaatimuksia pääasian olosuhteissa.

57. Näin ollen ehdotan, että tuomioistuin vastaa neljänteen ennakkoratkaisukysymykseen siten, ettei kysymyksen tarkastelussa ilmennyt sellaisia seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa tullikoodeksin 66 artiklan ja soveltamisasetuksen 251 artiklan säännösten pätevyyteen perusoikeuskirjan 20 artiklan sekä SEUT 28 artiklan 1 kohdan ja SEUT 31 artiklan valossa.

19 — Ks. mm. tuomio Akzo Nobel Chemicals ja Akros Chemicals v. komissio (C-550/07 P, EU:C:2010:512, 54 kohta) ja tuomio Schaible (C-101/12, EU:C:2013:661, 76 kohta).

VI Ratkaisuehdotus

58. Ehdotan näin ollen, että unionin tuomioistuin vastaa Tartu Ringkonnakohusin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) Lopullisen polkumyyntitullin käyttöönotosta Venäjältä peräisin olevan ammoniumnitraatin tuonnissa asetuksen (EY) N:o 384/96 11 artiklan 2 kohdan mukaisen toimenpiteiden voimassaolon päättymistä koskevan tarkastelun ja 11 artiklan 3 kohdan mukaisen osittaisen välivaiheen tarkastelun jälkeen 8.7.2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 661/2008 3 artiklaa on tulkittava siten, että polkumyyntitullia koskevaa vapautusta, josta kyseisessä artiklassa säädetään Venäjältä ja Ukrainasta peräisin olevan ammoniumnitraatin tuontia koskevan polkumyynnin vastaisen menettelyn yhteydessä tarjottujen sitoumusten hyväksymisestä 4.7.2008 tehdyssä komission päätöksessä 2008/577/EY mainittujen vientiä harjoittavien tuottajien hyväksi, sovelletaan ainoastaan tavaroihin, joista edellä mainitut tuottajat ovat laskuttaneet suoraan ensimmäistä riippumatonta asiakasta Euroopan unionissa ja jotka ne ovat lähettäneet suoraan tällaiselle asiakkaalle, joka ei ole jälleenmyynyt tavaroita ennen niitä koskevien tulli-ilmoitusten tekemistä.
- 2) Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen neljännen ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelussa ei ilmennyt sellaisia seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa yhteisön tullikodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) 2913/92, sellaisena kuin se on muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1791/2006, 66 artiklan ja tietyistä asetuksen N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna 16.4.2009 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 312/2009, 251 artiklan säännösten pätevyyteen Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 artiklan sekä SEUT 28 artiklan 1 kohdan ja SEUT 31 artiklan valossa.